СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 46. — Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 24. лютого, 1923. — VOL. XXXI. — No. 46. — Jersey City, N. J., Saturday, February 24, 1923. — THREE CENTS

ЗБІРКА НА ФОНД

Негайної Допомоги Рідному Краєви продовжена до дня 28-ого лютого с. р., для доповнення означеної суми 30,000 долярів.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ: — ДОПИЛЬНУЙТЕ ВПОРУ, АБИ КОЖДА ГРОМАДА СПОВНИЛА СВІЙ НАРОДНІЙ ОБОВЯЗОК ДЛЯ ДОВЕРШЕННЯ ФОНДУ ТРЕБА; ЩОБИ КОЖДА ГРОМАДА ЗЛОЖИЛА ТРЕТЮ ЧАСТИНУ ТОЇ СУМИ, ЯКУ ЗЛОЖИЛА НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ТОЖ ДОЛОЖІТЬ ТРУДУ І ЖЕРТВ ЩОБИ СПОВНЕННЄМ СЬОГО ОБОВЯЗКУ ДЛЯ РІДНОГО КРАЮ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ОСЯГНУЛИ ЗНОВА ПОВНИЙ УСПІХ!

УРЯД НЕ МОЖЕ ЗЛОМАТИ ОБСТРУКЦІЇ СВОЇХ ПРОТИВНИКІВ

ВАШІНГТОН, 22. лютого. — Обструкція противників закона про допомогу для корабельних підприємств, котрий теперішна републиканська адміністрація вважає за найважнійшу законодатну потребу, тревае далі, а всі зусилля прихильників уряду її зломити не довели до нічого.

Третий день обструкції зазначився межи инчим тим, що на хвилю навіть противники обструкції її помагали. Сталося се в той спосіб, що сенатор Бора в своїй обструкційній промові заявився за тим, аби Злучені Держави визнали большевицький уряд в Москві; на се провідник урядових сенаторів сенатор Лодж вважав за відповідне відповісти, чим він мимоволі поміг обструкціоністам.

Четвертого дня обструкції противники її навіть не робили вже ніяких старань її зломати, так що серед обструкціоністів пішла чутка, що прихильники уряду думають при кінці сього тижня признати свій розгром.

НЕДОСТАЧА ВУГЛЯ ДОПІКАЄ НАДАТЛЯНТІЙСЬКИМ СТЕЙТАМ

НЮ ЙОРК, 22. лютого. — Всі стейти, положені на побережу Атлянтійського Океану, відчувають болючо недостачу вугля, викликану по части минулорічним вуглевим страйком, по части розбиттєм зелізничого перевозу, а по части тяжкою зимою. Особливо таке велике місто як Ню Йорк відчуває болючо недостачу вугля. Кажуть, що воно ще ніколи не зазнало такої недостачі топлива як тепер.

Декотрі міста в східній части Злучених Держав, приперті до муру недостачою вугля, вхопилися за просту конфіскату всего вугля, що переїздить зелізницею по дорозі до Канади та заграницю.

РУХ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ

ОЛБАНІ, 22. лютого. — Нюйорська стейтова легіслятура стала осередком поважної боротьби межи прихильниками прогибіції та її ворогами.

Послідними днями в сій справі прийшло до кількох справді сензаційних подій. Наперед сенат стейтової легіслятури заявився за скасованнє стейтового закона, на основі котрого стейтова влада має помагати федеральним урядникам виконувати прогибіційний закон. Далі перед одною комісією легіслятури виступили робіт. провідники зі сензаційним обжалуваннєм, що „бутлеґери" (продавці пачкованої горівки) дають великі суми на піддержку прогибіції та на поборюваннє руху за дозволеннєм легких алькоголічних напитків. Комітет зараз завізвав на переслуханнє Андерсона, провідника прогибіційного руху на сході Злучених Держав.

ВІДКРИТЄ ВЕЛИКОЇ СПІЛКИ ФАЛШИВНИКІВ ПАПЕРОВИХ ГРОШИЙ

НЮ ЙОРК, 22. лютого. — В справі великої організації фалшівників державних банкнотів арештовано за послідні два дни знов цілий ряд підозрілих людий. Разом їх число виносить вже до пів сотки.

Як кажуть федеральні поліційні агенти, що впали на слід злочинців, організація мала бути справді велика. Мала вона коло 10,000 людий, поділених на цілий ряд независимих від себе організацій, з менаджерами, шпигами, продавцями та прочими до „бизнесу" потрібними урядами. Фалшували не лишень американські, але заграничні гроші, ба навіть другі цінні папери, а то й почтові марки. Видрукувати мали досі до одного міліона долярів, і велику частину сього вже пустили в рух. Жертвою операції обманців впали, о скілько досі знають, 36 міст. Були також за границями Злучених Держав люди, що потратили гроші через підроблені доляри.

АРЕШТОВАННЯ ЗА КУРЕННЄ

СОЛТ ЛЕЙК СИТІ, Юта, 22. лютого. — Заступник шерифа сього округа, та провідник руху проти курення почав сими днями виконувати остро постанови стейтового закона проти куреня на публичних місцях.

Поліційні урядники арештували вже в реставранах 5 „проступників" та поставили їх перед суд.

ЗАКІНЧЕННЄ КРАВЕЦЬКОГО СТРАЙКУ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 22. лютого. — Страйкарі в промислі жіночої одежі голосували в поодиноких льокалях над питаннєм принятя умов, на які згодився страйковий комітет та представники фабрикантів. Величезна більшість страйкарів голосувала за приняттєм умов та закінченнєм страйку.

Наслідком сього в найблизчий понеділок верне до роботи коло 11,000 робітників, а коло середини слідуючого тижня вже будуть назад при праці всі 30,000 страйкарів.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ПРИНЯЛА ЗАКОН ПРО СПЛАТУ ВОЕННОГО ДОВГУ АНГЛІЇ

ВАШІНГТОН, 22. лютого. — Палата послів приняла ухвалений вже сенатом проект закона про сплату англійського военного довгу Злученим Державам.

Проект йде тепер до підпису президента, і після всякої правдоподібности стане в короткім часі законом.

КОНЦЕРТ У. Н. ХОРУ В СИРАКЮЗ, Н. Й.

буде в неділю, 25-ого с. м. о 8-ій годині вечір у Wieting Opera House.

Запрошується всіх Українців, Американців і чужинців до громадної участи в концерті.

Українці із Сиракюз і околиці, подбайте, щоби в неділю нікого з Українців і Українок не бракувало на концерті! Се остання нагода, більше не матимемо змоги почути нашого славного У. Н. Хору!

ЕПІДЕМІЯ ІНФЛЮЕНЦІ В НЮ ЙОРКУ

Міський уряд здоровля подає далі вістки про зріст числа нових занедужань інфлюенцою та запаленнєм легень.

Головний знов лікар міського пожарного відділу нарікає, що сей відділ поважно загроженний в своїй діяльности занедужаннєм великого числа пожарних сторожів; серед числа пожарних сторожів дільниці Бруклина, що виносить всего 6,250 люда, хорує тепер на інфлюенцу аж 380 людий. В подібний спосіб загрожена поліційна служба та учительство, серед котрого на лісті хорих є аж 2,000 душ.

ЦІКАВИЙ СПІВАЦЬКИЙ ХОР

По Злучених Державах їздить тепер дуже цікавий мужеський хор, який своїми продукціями звертає на себе загальну увагу любителів музеки. Називається він „Вініпеґ Мейл Войс Квайер", бо складається зі самих мужеських голосів а його члени всі походять з міста Віннипеґу, в канадійській провінції Манітобі. Всіх співаків є 65 люда. Властиво вони не є співаками по званню, але люди ріжних свобідних професій, як злучившися для співу та добувши в рідній місті великий доспіх, рішили попробувати понести свій спів в дальші краї. В своїй співацькій турі вони відвідали вже ряд міст в західних та центральних стейтах Америки та добираються вже до побережа Злучених Держав, де вони дадуть передусім два концерти в Ню Йорку: один в Мангетені, дня 26. лютого, а другий в Бруклин Академі оф Мюзик в середу, 28. лютого.

Подібно як Український Національний Хор, Віннипеґський Мужеський Хор каже, що він є симфонічний хор, себто в ньому велика ріжнородність голосів зіллята, зіспівана в одну гармонійну цілість. Через те на нього цікавлять богато з тих любителів музики, що радувалися продукціями Українського Хору.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В середу, дня 21. лютого с. р. померла в шпитали Сейнт Френциз Госпитал, в Джерзі Сиkі, Ню Джерзі, п. Розалія зі Сливиньских Каштанюкова, довголітна членкиня Українського Народного Союза та жена головного рекордового секретаря Організації.

Покійна родилася в Краківци, яворівського повіту, в Галичині, 40 літ тому назад. Там її споминають за її живу діяльність за її піддержку для читальні „Просвіти", що містилася в домі її родичів, за її енергічну допомогу при представленях місцевого аматорського кружка, народних обходах, і т. п. Відома зі свого гарного голосу, вона нераз їздила на запрошення яко сопранова солістка на концерти до Яворова та Львова. Коли вийшла замуж, вона жила в Львові, далі працюючи щиро для народної справи. 14 літ тому виїхала вона з мужом до Злучених Держав та замешкала наперед в місті Стемфорд, Конектикат. Громадяни сього міста знають, що не було ніякої народної праці, до котрої небіжка не приложила би рук, а українські священики, які органiзували місцевих Українців церковно, можуть засвідчити, кілько труду, коштів та самопосвяти жертвувала Покійна для церковного зорганізовання стемфордських Українців. Перенісшися опісля до Джерзи Сиkі, Ню Джерзі, вона немало праці доложила коло збирання жертв для українських шкіл в старому краю та для знищеної наїзниками читальні „Просвіти" в її родинім місточку Краківци. Серед сеї праці невмолима смерть перервала нитку її життя.

Похорони Покійної відбудуться з дому жалоби при 77 Морис Стріт, Джерзи Сити, Ню Джерзі, в суботу, дня 24. лютого, о 2-ій годині сполудня.

З. П. П.

АРЕШТИ ФАЛШІВНИКІВ ГРОШИЙ

Федеральні агенти міністерства судівництва та скарбу почали в околиці Ню Йорку справжню нагінку на фалшівників гроший. У вівторок арештовано 22 людий, належачих, як кажуть агенти, до великої шайки, яка оперувала по цілій Америці, а мала осідок в Ню Йорку. Межи арештованими є 2 жінки.

МУСТАФА КЕМАЛ ПАША ОЖЕНИВСЯ І ГОВОРИТЬ ПРО ТУРЕЦЬКИХ ЖЕНЩИН

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 20. лютого. — Голова турецького правительства Мустафа Кемал паша недавно оженився з дочкою богатого купця із Смирни (в Малій Азії). Називається вона Латіф Ганум. Посагу дістала від батька 1,000,000 турецьких лір, то є около 650,000 долярів після теперішнього грошевого курсу.

Небаром по шлюбі промовляв він в місті Бруcса (в Малій Азії) на зібранню стоваришення учителів про вихованнє і завданнє женщин в Туреччині.

Він у своїй промові заявився проти відокремлення женщин в родинному і громадському життю. Се відокремленнє, казав він, переняли Турки від Персів, але вони повинні його покинути, бо магометанська религія наказує, аби женщини образувались однаково з мущинами.

ҐЮЗ МУСИТЬ ОСТАТИСЯ В АМЕРИЦІ ЧЕРЕЗ ЕВРОПЕЙСЬКУ КРІЗУ

Европейська кріза, як кажуть американські урядники у Вашінґтоні, буде вимагати постійного побуту американського секретаря стейту в Америці. Через те він не буде міг виїхати на Все-американський Конґрес, який має незадовго відбутися в столиці південно-американської републики Чіле, а на котрий Ґюз мав їхати яко представник американського уряду.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ КОРАБЛІВ ВІД ЛЕДІВ

Паровець „Істерн Ковст", що їде з Гельзінґфорсу в Філяндії до Бостону розтелеграфував на всі боки телеграфічну вістку, про небезпеку, яка грозить кораблям, плаваючим по північній части Атлянтійського Океану, від великих ледових піль. „Істерн Ковст" подає, що в понеділок приходилося йому обїздити полудневий конець ледового поля, яке має до 50 миль довжини, а котре лежить яких 400 миль на полудневий схід від порту Галифакс.

ФРАНЦУЗИ СТРІЛЯЮТЬ ДО ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

БОХУМ, Німеччина, 22. лютого. — Нині тут Французи заняли силою судовий будинок. Коло будинку зібралась велика товпа Німців, яка привитала Французів ворожими окликами.

На се французькі жовніри відповіли стрілами до товпи цивільних безоружних людий.

Від куль згинув один Німець, а двох потерпіло тяжкі рани. У відплату за сей розбій Німці зловили одного Француза і побили його до крови.

ТОРГИ МІЖ ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ ЗА СПРАВУ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

КАЖУТЬ, ЩО АНГЛІЯ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ПРОГОЛОШЕННЄМ САМОСТІЙНОСТИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

БЕРЛІН, 21. лютого. — Тутешні часописі доносять, що польське правительство віднеслось до аліянтів з просьбою, щоби вирішили й означили східні границі Польщі.

Польща просить аліянтів, щоби уневажнили лінію Корзона, а признали границю, яку їй признали московські большевики в договорі з Риґи. Польща у сій справі віднеслась до аліянтської Конференції Амбасадорів в Парижі і до Ліги Народів.

Одначе, як запевняють з аліянтських кругів, на сповненнє польських бажань нема надії.

АЛІЯНТИ НЕ ХОТЯТЬ ПРИЗНАТИ ПОЛЬЩІ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ, ЯКІ ПЕРЕДШЕ НАЛЕЖАЛИ ДО РОСІЇ, АНІ ТЕЖ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Вони бояться, що за українські землі може небаром прийти до війни між Польщею і Росією та Україною, а не хотячи Польщі втягати в нову війну, не хотять їй признати українських земель.

Щодо Східної Галичини то у сій справі ще спеціяльну ролю грає нафта. Польща, занявши Східну Галичину яко хвилевий окупант, хотіла використати нагоду і віддати галицьку нафту Французам, одначе Англійці, котрі контролюють нафтовий промисел в цілому світі, сьому спротивились. Вони настають на британське правительство, щоби не признавало Східної Галичини Польщі, але щоби оголосило сей край независимим.

Англійське правительство тепер склонне до признання Східної Галичини независимою републикою. Кажуть, що в сій справі Франція уступить Англії, бо хоче, щоби знова Англія поробила їй уступки в її політиці у відношенню до Німеччини.

БРИТАНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ДОРІКАЄ АМЕРИЦІ, ЩО ПОКИНУЛА ЕВРОПУ

ЛОНДОН, 22. лютого. — Британський премієр Бонар Ло говорив нині на вечері товариства „Інґлиш-Спікинґ Юніон", яку уладжено з нагоди свята в день Вашінгтона.

У своїй промові сказав він, що він вірить, що Америка зачинає вже розуміти, кілько вона могла зробити для поправи світової ситуації, якби вона була взяла такусаму участь у вирішенню мира як узяла у вирішенню війни.

Він зазначив, що він переконаний, що якби нарід і правительство добре розуміли положеннє Европи, то Америка не держалась би осторонь від Европи.

ЗАНОСИТЬСЯ НА РЕВОЛЬТУ В РУРЩИНІ

ЕССЕН, Німеччина, 22. лютого. — Чужинецькі кореспонденти, котрі приглядаються ситуації в Рурщині, заявляють, що тамошні відносини стають щораз гірше напружені і може дійти до вибуху револьти. Побоюються, що на другий місяць або у цвітні вибухне загальний бунт в Рурщині проти французької окупації.

Німецькі робітники держаться разом з власниками копалень і не уступають перед окупантами. Вони рішучо недозволяють Французам вступу до копалень. Вступ туди грозить Французам смертю.

Тепер між робітниками щораз то більший голод і їх праця теж щораз меньше видатна. Одначе голод і біда не ослаблюють їх відпорности, а тільки засталюють. Голодом французькі окупанти не виграють, але скорше програють.

АЛІЯНТИ ЗАБРАЛИ ВЖЕ ВІД НІМЦІВ „ВІДШКОДОВАННЯ" НА СУМУ 100 БІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ МАРОК

БЕРЛІН, 22. лютого. — Німці обчисляють, що вони вже заплатили аліянтам від часу підписання перемиря 45 біліонів золотих марок, то є понад 11 біліонів долярів.

Колиж взяти і всі страти німецьких земель і кольоній, які Німеччина стратила наслідком версайського мирового договору, то страти Німеччини в користь аліянтів виносять разом понад 100,000,000,000 золотих німецьких марок, або понад 25 біліонів долярів.

НЕПОРОЗУМІННЯ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І „МАЛОЮ АНТАНТОЮ"

ПАРИЖ, 22. лютого. — Між Польщею і „малою антантою" (Чехословаччиною, Румунією, Югославією) виринули непорозуміння і Польща щораз більше від неї відсувається.

Головною причиною, як кажуть Поляки, є чеська всеславянська політика. Поляки нарікають, що чеський премієр др. Едвард Бенеш, хоче переняти ролю Росії у проводі у всеславянській політиці. Сій політиці Поляки противні, бо вони знають, що їх сила у слабости Росії й України і тому вони готові лучитися з другими державами проти сих славянських держав.

Також Полякам не подобається се, що вістре „малої антанти" звернене головно проти Угорщини, з якою Польща у приязних відносинах, і з якою навіть готова до спілки проти „малої антанти".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідае.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛЕМКІВЩИНА.

Лемківщина се твердиня України на заході перед навалою Польщі.

Лемківщина перебула тяжку ляцьку неволю протягом цілих століть, а одначе вона ляхам не піддалась. Ціла Лемківщина осталась і донині своєю вірою, мовою, звичаями українською (руською) як була за давніх часів. Українські села на Лемківщині не тільки остались чисто українські, але у них і дух незломний, завзятий, упертий проти ворога-Польщі. Поляки добре знають, що тяжко їм зломити сих завзятих українських верховинців на заході.

Ляхи вірять ще у свою силу. Вони гадають, що побудують штучні границі; влучать Лемківщину до Польщі і силою її спольщать. Але се марні їх надії. Вони того ніколи не осягнуть. З Лемка ляхи не зроблять ляха.

Весь український нарід, а особливо галицький, дуже добре розуміє велике значіннє і завданнє Лемківщини для Великої України. Не тільки яко заборола її на заході але теж яко взору завзяття і роботячости.

Хвилево Лемківщина вийшла найгірше зі світової війни, бо аліянти віддали її Польщі яко її складову частину. Але ся згода аліянтів на волю Польщі має тільки хвилеве значіннє. Український нарід її не признав і ніколи не признає. Бо Лемківщина се не польський край; се сущна складова часть Галичини і з нею цілої України. Вона від віків заселена українським народом і тільки йому належиться.

Українське правительство Галичини, а таксамо і давнійше правне правительство Великої України, виразно признали Лемківщину складовою частю українських земель.

Від того український нарід ніколи не відступить. Він все буде твердо стояти при сьому домаганню, поки воно не здійсниться, поки Лемківщина не буде належати до Киева як і всі інші українські землі.

В сьому напрямі повинні і далі працювати Українці як в Европі так і в Америці.

Не тільки галицьке українське правительство, яке ніколи від сього не відступало, але й усі українські інституції та організації повинні для сього працювати.

Українці із Східної Галичини повинні все і всюди працювати разом з братами Лемками і разом з ними вести боротьбу за спільну Батьківщину — за Галичину разом з Лемківщиною.

Тоді не буде москвофільської кирині, бо сі люди використовують тільки усяку неясність ситуації, і вмовляючи в Лемків, що справа Лемківщини є окремою від справи Галичини, накидаються на „опікунів" Лемківщини.

ВПЕРТІСТЬ.

Коли до світової війни вступила також Анґлія, бувший німецький цісар Вільгельм зажурився і сказав, що війна буде тяжка і довга, бо Анґлійці впертий нарід.

І не тільки була тяжка і довга війна. Вона була також побідна для впертих Анґлійців, а невдачна для зарозумілих надутих Прусаків.

Вперті Анґлійці виграли, бо не уступили. Вони могли в ході війни, підчас поодиноких битв і невдач уступити і погодитися з Німцями, але вони того не зробили. Вони вперлися, щоби виграти війну і виграли. Виграли впертостю.

Українці може вперве в історії так завзято вперлися як тепер, щоби відбудувати свою державність. І відбудують, обновлять її, але тільки тоді, як не уступлять. Як будуть вперті аж до кінця, аж до повної побіди.

Впертість видно щодня, а таксамо і знаки уступлювання можна помітити щодня.

Як ще кількох хрунів уступить перед Польщею, то ніщо, але якби уступив хтонебудь з б о р ц і в за українську державність, то се було би заломанне боевої лінії, перший знак уступлення перед ворогом, знак заломання у дотеперішній впертости.

Якби такі знаки показувалися в українській боевій лінії, то мала була би надія на скору побіду української державности.

Длятого до такого заломання український загал через свою громадську думку не повинен допустити. Українці за всяку ціну повинні бути вперті і видержати у впертости аж до самої хвилі повної побіди.

Проч з усякою зневірою або хитаннем.

Таку зневіру і хитанне видно між іншим у невдачі української збірки на Фонд Негайної Допомоги для чинної боротьби проти ляцької окупації нашого краю. Се є заломанне нашої витривалости у впертости проти ворога.

А сього не повинно бути. Ті українські громади, котрі досі були вперті в бою проти Польщі, повинні за сих кілька днів до закінчення збірки на Фонд показати, що вони витривають у впертости і далі. А се покажуть, як Фонд дня 28-го с. м. буде зібраний. Сим побідимо.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ:---

ХВИЛЯ ЗОВЕ НАС СПОВНИТИ І ТЕПЕР НАШ ГРОМАДСЬКИЙ ОБОВЯЗОК ДЛЯ НАШОГО СТАРОГО КРАЮ, ЩО ВЕДЕ ТЯЖКУ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ!

ТОЖ ЗБЕРІМСЯ СЕЙЧАС НА РАДУ ТА ПОСТАНОВІМ ТАКУ ПОМІЧ, ЯКУ ТІЛЬКИ МОЖЕМО ДАТИ, АБИ ДО 28-ОГО ЛЮТОГО, 1923, ДОВЕРШИТИ 30,000-ИЙ ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

ВСІ ВРАЗ, ВСЕ ВПЕРЕД, В ЄДНОСТИ ПОБІДИМО!

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ.

Урочисті обходини пятої річниці проголошення Української Самостійности у Львові, Відні й Берліні.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Не на рідній Україні, не на берегах рідного Дніпра-славути, а в братерській Східній Галичині та на вигнанню по чужих державах одсвяткувала придніпрянсько-українська еміґрація пяту річницю проголошення Четвертого Кніверсалу, силою якого перед пятьома роками Україна знов, як за батька Хмельницького, стала „самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу".

Львів і Відень обходили це свято в самий день ухвали Четвертого Універсалу, себ-то 22. січня. Берлін трохи опізнився й обходив це свято в днях 27.—28. січня. Подробиці про перебіг цих святочних обходин читач знайде у дальших рядках.

У Львові.

При нормальних обставинах Свято Української Державности мало-б випасти найбільш урочисто у столиці Західно-Української Держави. А й ця столиця, як і столиця Східно-Української Держави, не є нині вільна, а стогне під ярмом чужинецької окупації. На святі це відбилося тим, що **ляцька адміністрація виразно заборонила представникам галицького громадянства виступати з промовами,** а дозволила свято лише під умовою, що святочні реферати виголосять самі лише представники Придніпрянщини.

З цеї причини львівське свято не вилилось у маніфестацію української єдности, як це належалось, а силою зовнішніх обставин зістало зведене до степені чисто придніпрянської справи. Зрештою, своєю численною, хоч і німою участю представники галицько-українського громадянства показали, що й вони вважають це свято своїм і загально-українським.

Свято відбулось у великій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Першим промовляв голова зборів, **проф. Л. Білецький.** Оглянувши події минулих пятьох літ і в дуже поетичних словах змалював ту велетенську боротьбу, в якій улягли українські борці за самостійність, промовець закінчив словами:

„Повалити тіло — не значить перемогти дух української волі! Ні, він і тепер непереможний. Він у нас, він скрізь і кличе нас на боротьбу, а тим, що полягли за його перемогу, хай буде вічна память!"...

Редактор „Літературно.-наукового Вістника" **др. Дм. Донцов** говорив про здобутки, які нам принесло минуле пятиліттє. Головним з цих здобутків є свідомість, що тільки скріплена й загартована воля самої нації може бути основою української державности. У цій свідомости виросло ціле нове поколіннє, й коли наша молодша ґенерація збереже свій моральний гарт і незломну волю також надалі, то слідуючу річницю 22. січня вже можна буде обходити у Київі, який був, є і буде наш.

Бувший міністр Центральної Ради **В. Садовський** згадав у своїй промові про другий акт, нерозривно звязаний з Четвертим Універсалом: про акт 22. січня 1919 р., про злуку Західної України зі Східною. Таким чином, до того Універсалу привязуються ті дві основні засади, які творять фундамент наших національно-державних змагань: самостійність і соборність.

У Відні.

Віденське свято, яке відбулось у салі „Беської Бесіди", також не пройшло під знаком повного єднання українських сил зі всіх земель, але тут це сталося з причин не зовнішніх, а внутрішніх.

Галицько-українські віденські організації ще за десять днів перед святом оголосили заяву, що вони не можуть брати офіціяльної участи у святі, бо влаштованнє його сходиться з урядовим зарядженнем т. зв. „Тарнівського Центра". Щоб хто не подумав, що галицько-українські організації мають де-що спільного з тим „Центром" (себ-то з урядом Петлюри), вони постановили не брати участи в комітеті свята, як також у самім святі.

Наслідком цеї постанови було те, що організацію свята взяла на себе цілком непартійна інституція, яка обеднує в рівній мірі Придніпрянців і Галичан, себ-то Союз Українських Журналістів і Письменників. Аполітичність Союза й безтенденційність свята дали змогу взяти в нім участь також і деяким галицько-українським громадянам.

Програма свята складалася з промови заступника голови Союза **А. Жука,** відчитання повного тексту Четвертого Універсалу та двох статей проф. М. Грушевського, написаних безпосередно по проголошенню Універсалу, далі з промови **д-ра Р. Перфецького** національної єдности та соборної державности й нарешті — з відчитання віршів О. Олеся, написаних з нагоди цього свята.

Серед гостий були присутні проф. М. Грушевський і президент др. К. Левицький.

У Берліні.

Хоч Берлін трохи опізнився зі своїми урочистими обходинами, але зате він улаштував аж два свята: одно студентське, а друге загально громадське, — причім обидва випали дуже гарно й справді урочисто.

Берлінським святам не пошкодили ні зовнішні, ані внутрішні обставини, й тому вони пройшли під тим знаком повної єдности всіх Українців, якого так бракувало святам львівському й віденському.

Спілка студентів-Українців у Німеччині впорядила своє свято в суботу, дня 27. січня. Свято почалось Запорожським маршем у виконанню орхестри. Потім один із студентів виголосив довший реферат про становище студентства до справи української державности. Далі відспівано „Заповіт", після чого виступив з привітанням одаман Омелянович-Павленко, який з сердечним словом звернувся до студентів — бувших вояків Української Армії. Знов студентський хор відспівав „Ще не вмерла", а тоді голова Спілки відчитав студентську „Присягу", в якій українське студентство урочисто обіцює всі сили положити на здобуттє української вольної волі. Свято закінчилося гимном „Не пора".

Другого дня, 28. січня, відбулась загально громадська святочна академія в великій салі Артистичного Дому, впорядкована Комітетом Обеднаних Українських Організацій у Німеччині.

Найвищими точками цього свята були: святочна промова проф. Богдана Лепкого, відчитаннє віршів Олеся й промова представника Німецько-Українського Т-ва д-ра Акселя Шміта.

Богдан Лепкий, починаючи свою промову, сказав, що на його долю випало досить трудне завданнє, бо йому доведеться „висловити найвищу радість і доторкнутися найболючійшої рани. Найвищу радість — бо пять літ тому ми знов були вільні, як за Батька-Богдана. Найбільший смуток — бо ми гої золотої волі не могли, не вміли, а може й не хотіли зберегти й закріпити...

„Тяжку школу пройшли ми за останні пять років, — казав далі наш поет-громадянин. — Але ця школа не пройшла марно, бо вона нам показала, що значать міжусобиці, які з княжих часів роздирають наш нарід. Ми цеї науки не забудемо, а хто пережив день 22. січня 1918 року, той рабом не буде вовік. Той перекаже своїм дітям, як широко й вільно віддихнули в той день його груди, як радісно билось його серце.

„Схилім голови перед тими героями, — закінчив проф. Лепкий, — що гордо вмирали за волю. Помянім їх память! З кісток їх виростуть местники, які ту волю здобудуть. А для себе збережім віру, що ні одна крапля пролитої української крови не пропала марно. І коли не ми, то наші діти збудують вільну й незалежну Україну!"

Ці поодинокі уступи можуть дати лише слабе понятте про зміст цілої промови проф. Лепкого. Треба було її чути, а передовсім треба було бачити, яке глибоке враженне вона зробила на присутніх. У багатьох слухачів на очах бреніли сльози, а коли промовець скінчив, то буря оплесків довго наповняла салю й ніяк не могла вгамуватись.

Велике враженнє зробило також відчитаннє ювилейних віршів Олеся, — очевидно, тих самих, що були оголошені й на віденськім святі.

Представник Німецько-Українського Т-ва п. Аксель Шміт у своїй промові зробив спробу оцінити події минулих 5 літ зі становища чужинця, прихильного до української справи. „Коли ви оглянетесь на минулі 5 літ, — сказав він, — то ви не мати-мете підстави бути смутними. За цей час ви осягнули більше, ніж за всі попередні роки. Вам не пощастило збудувати держави, й я не вдавати-мусь у причини, чому це так сталося. Але за ці роки ви підготовили фундамент, на якім мусить будуватись кожда держава. Пять літ тому змаганнє до української державности панувало лише серед вищих верств українського народу, а нині — це воля й бажаннє всього українського народу, всіх його верств.

„Як Мойсей на горі, — закінчив промовець, — так український нарід стоїть тепер на порозі своєї землі обіцяної, своєї самостійности. Туга за цею самостійністю глибоко вросла в серце кождого Українця, а це означає, що самостійна Україна мусить прийти!"

Крім цих визначнійших виступів були ще численні виступи й привітання від імени ріжних організацій: від українських студентів (п. Скрипник), від українських старшин (п. Новохацький), від укр. с.-д. (п. Феденко), від укр. хліборобів (С. Шемет), від української Громади (п. Сімович), від жіночих організацій (пані Мірна й Храпко-Драгоманова). Останнім виступив представник студентської „Академічної Громади", щоб — як він сказав — „збити наклепи, ніби-то Громада накладає з большевиками і є проти української самостійности".

Грузинський посол у Берліні п. Ахметелі прислав зборам дуже тепле й щире привітаннє.

Свято, яке в цілости відбулось дуже урочисто й достойно, закінчилось співом „Ще не вмерла".

Серед гостей було багато представників німецького офіціяльного й неофіціяльного суспільства. Був також колишній гетьман п. Скоропадський.

Берлін, 29. січня.

Радянин.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Висилка жертв присланих до адмін. „Свободи".

До дня 20. лютого зібрано:

Фонд Рідна Школа	$375.06
Фонд Федака	184.10
Фонд Січових Стрільців	13.50
Фонд Інвалідів	118.25
Фонд увязнених	5.00
Фонд вдів і сиріт	46.06
Фонд голодуючим на Великій Україні	44.45
Разом	$786.42

Повисшу суму переслано часть першу дня 4. січня, а часть другу 19. лютого б. р. дрефтами Амерікен Експрес Ко., кожду жертву у призначене місце.

Адміністр. „Свободи".

ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Через „Свободу").

О. Курочка з Vandergrift, Pa., на хрестинах у п. П. Чайковського. Зложили: Л. Білик, О. Курочка по 50 цнт.; А. Гайдук і Н. Н. по 25 ц. Разом $1.50
П. Косьмій з New York, N. Y. $2.00
І. Богдан, N. Tonawanda, N. Y. $5.00

РАЗОМ $8.50
Попередно оголошено $13.50
ДОСІ ЗІБРАНО $22.00.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(УНІВЕРСИТЕТ У ЛЬВОВІ)
(Через „Свободу").

Іван Богдан з N. Tonawanda, N. Y. прислав $5.00

Попередно оголошено $375.06
ДОСІ ЗІБРАНО $380.06

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ.

Заходом Укр. Січової Організації, сотні ім. Івана Ґонти в Ньюарку оголошено

ВІЧЕ

НА ДЕНЬ 25. ЛЮТОГО 1923
в Українськім Народнім Домі,
57-59 Beacon Street, Newark, N. J.

в справі допомоги українським жовнірам на Чехословаччині та в інших місцях. На вічу промовляти будуть місцеві і позамісцеві бесідники.

Початок о годині 2.30 пополудни.

Приходім громадно та підтримаймо українських героїв і гуртуймось в Січові ряди. 41,44,46

ГЕРКІМЕР І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 4. МАРТА 1923
о годині 2.30 пополудни відбудесь

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВІЧЕ

в справі помочі політичним вязням в Галичині.

Бесідником буде недавно прибувший Українець з Галичини.

Комітет запрошує Українців з Литл Фолс, Ютика і Ром. Прибувайте численно а довідаетесь як жиесь нашим братам під ляцьким ярмом. Справа народна і нікого не повинно бракнути.

КОМІТЕТ.

ПРОТЕСТ ПРЕЗИДЕНТА ПЕТРУШЕВИЧА ПРОТИ НАМІРЕНОГО ПОЛЬЩЕЮ ЗАБОРУ НАФТОВИХ ПРОДУКТІВ У ГАЛИЧИНІ.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

закладае протест проти намріеного удержавнення нафтової продукції у Східній Галичині на користь Польщі.

ДО ГОЛОВНИХ АЛІЯНТСЬКИХ ДЕРЖАВ ЯКО ПРАВНИХ СУВЕРЕНІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Президія Української Національної Ради Східної Галичини вважає своїм обовязком звернути увагу головних аліянтських держав яко суверенів Східної Галичини НА ПЛЯНОВАНЕ УДЕРЖАВНЕННЄ НАФТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТОГО КРАЮ НА КОРИСТЬ ПОЛЬЩІ.

Польське правительство має в найблизших днях предложити польському соймови у Варшаві проект закона про удержавненне нафтових продуктів на користь польської держави, не тільки на території Польщі, АЛЕ ТАКОЖ НА ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Проти такого самовільного посягання Польщі на природні богатства і продукцію Східної Галичини закладає Українська Національна Рада Східної Галичини іменем переважаючої більшости населення РІШУЧИЙ ПРОТЕСТ з отсих причин:

1) Польща яко тимчасовий ВІЙСЬКОВИЙ ОКУПАНТ НЕ МАЄ ПРАВА У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ЗАБИРАТИ НА СВОЮ КОРИСТЬ ані природних богатств ані промислових продуктів, бо територія Східної Галичини не належить до польської держави. Тому намірене примусове забиранне нафтових продуктів у Східній Галичині на користь Польщі СЕ НЕПРАВНЕ ПРИСВОЮВАННЄ зі сторони Польщі СУВЕРЕННОСТИ НАД СЕЮ ТЕРИТОРІЄЮ.

2) Забиранне всіх нафтових продуктів за мінімальну ціну військовим окупантом недопустиме в міжнародньому праві, бо се було-б НАРУШЕННЄМ ПРАВ ВЛАСНИКІВ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ І ВІДНОСНИХ ПРОДУЦЕНТІВ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ, котрі мусять мати свободу в торговельній конюнктурі, а не можуть бути видані на ласку і неласку окупанта, що хотів би платити їм довільну ціну купна в безвартній польській валюті.

3) Фактом доказаним є, ЩО ПРОДУКЦІЯ НАФТИ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ ДУЖЕ ЗНАЧНО ЗМЕНЬШИЛАСЯ ВЧАСІ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1919—1922), наслідком самовільного забирання нафти на рахунок польського правительства та перепинювання всякого експорту.

Коли таке безоглядне поступованне буде запроваджене відносно всіх нафтових продуктів у Східній Галичині, то отсе польське господарство МУСИТЬ ДОПРОВАДИТИ ДО РУЇНИ НАФТОВОГО ПРОМИСЛУ в сім краю та до величезної втрати для господарської відбудови Европи. Тому не можна ніяк допустити, аби Польща руйнувала окупований край, що наслідком світової війни дуже потерпів і потребує для себе корисної відбудови господарської, а зовсім не хоче котитися з Польщею в неминучу пропасть.

З отсих важних причин опелюємо до головних аліянтських держав яко правних суверенів Східної Галичини, і просимо, щоби рішучо ЗАБОРОНИЛИ ПОЛЬЩІ: намірене удержавнювання нафтових продуктів на території Східної Галичини.

Відень, 17. січня, 1923.

Др. Евген Петрушевич в. р.
Президент Української Національної Ради Східної Галичини.

ЛІГА АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО РОДУ
— скликує —

НА НЕДІЛЮ, 25. ЛЮТОГО, ГОД. 2.45 ПОПОЛУДНИ

ВЕЛИКЕ МАНІФЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ДО ВЕЛИКОЇ САЛІ „НАРОДНОГО ДОМУ",
217-219 East 6th Street - - - - - New York City

На се віче запрошуєсь всіх, хто признає лиш оден фронт проти Ляхів у Галичині, отже хто признає правительство Укр. Нац. Ради. Хто розбиває народну єдність, той не має місця між нами! 46

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИ НЮ ЙОРКУ! ЯВІТЬСЯ ЯК ОДЕН!

Л. Антонюк.

ЛЕМКИ.

Великий наш нарід. Тепер уже рахують його на 40 міліонів. Тож і не диво, що в таким великім народі в ріжних околицях найдуться відміни, чи то в ноші (одежі), чи в звичаях, чи в мові. На се вплинули ріжні причини. Само собою, що в горах мусить чоловік інакше жити ніж на долах, інакше в лісистих околицях як у степах. У горах родючої землі обмаль, а зате богато полонин, покритих буйною травою. Оттому там люди більше займаються випасом худоби ніж управою землі. На подолю землі родючої богато, то там головно займаються хліборобством.

Та загалом, ті ріжниці серед нашого народу не дуже великі. Коли наприклад наш чоловік з Галичини зайде на Велику Україну, хочби й найдальше, немай аж геть над Чорне Море, то зараз пізнає, що се свої люди. Таксамо майже говорять, такісамі пісні співають.

Ще найбільше може ріжниць в мові є у нас в горах. Воно тому, що в горах село від села далеко; люди з тих сіл мало сходяться зі собою; мало знаються і через те серед них витворюються ріжниці — у мові, в звичаях і в одягах. Найважніші українські племена в горах, які різко ріжняться від себе, се: **Гуцули, Бойки і Лемки.** Лемки живуть вузким пасмом по обох боках Бескида, значить живуть вони в Галичині та на Угорській Руси.

Земля заселена Лемками гориста, мало родюча так, що не все може їх виживити й тому Лемки здавна шукали заробітку в інших сторонах, а в останніх десятиліттях дуже богато переселилось до Америки. Земля на Лемківщині родить з біжа головно овес, а вже добре мусить бути оброблена, щоб родився ячмінь, жито та пшениця. Головною поживою Лемків є овес, а крім того картофля (барабоя) та капуста. Хліб їсть Лемко найчастійше вівсяний, часом тільки примішує трохи житної або бараболяної муки. Кукурузи, яку Лемки називають тендериця, вони не люблять. Тільки змушений голодом Лемко купить її і тому купувати і їсти „тендерицю" — значить у них терпіти голод.

„Тендериця, майби єя родила,
Лем до нас би не ходила"

— каже лемківська пословиця.

Те чого не дає Лемкови управа землі, він старається винагородити годівлею, випасом та торговлею волами і вівцями. Найбільший заробіток мають Лемки на вівцях. Вони звичайно весною ідуть до Бойків і Гуцулів, у самбірський, стрийський, а часом і в коломийський повіт; купують вівці з ягнятами; приганяють до дому; через літо пасуть; а на осінь продають. Є купці, які вівці гонять до Кракова і там із хісном продають. На волах мають менший заробок, бо замало мають пасовищ. Коний держать мало.

Невроджайність, як уже говорилось, примушує Лемка глядати заробітків подальше, поза Лемківщиною. Родини висилають одного або двох членів на заробітки на Угорщину. Жінки, чоловіки, дівки й парібки ідуть на жнива із серпом. По жнивах вертаються до дому на свої жнива; тільки парібки остають ще до молочення. Заробляють також тим, що виробляють лопати, вила, вічки, гонти й т. п.

Лемки, як і цілий наш нарід, дуже люблять співати. Чи жне жінка, чи доїть корову, чи на жорнах меле, все заразом і співає. Дівчина таки не розлучається з піснею. Коли одна дівчина почне співати яку пісню, то зараз тусаму пісню підхоплює друга, а відтак третя і так по горах та горбах, де лиш є яка дівка, несеться одна пісня й одним голосом. Парібки мало співають. При роботі ніколи, тільки коло товару на переміну то співають то грають на фуярках і сопілках; а також при танцях. Дівки і жінки при танцях не співають.

Пісні Лемків можна поділити на пісні, які співають при всякій нагоді, та на весільні й колядкові. Перші щодо походження і змісту дуже часто словацькі. Вони також співаються мовою напів словацькою й співається в них про предмети близші Словакам ніж нам. Ось наприклад:

„З білого явора вода тече (2 рази)
Што мі моя, мила рече,
Ей, та най мі рече, не боюся,
Вербують гусаре, звербуюся."

Ся пісня ще бодай мовою українська (руська), а інші пісні того рода мають і мову навіть словацьку, навіть імена, які в них приходять, такі, які у Словаків найбільш улюблені як наприклад Марця, Ганця, Яничко. Тих пісень вивчуються Лемки на Словаччині, вчасі заробітків і, вернувшись додому, співають, та других учать. Новість людям подобається, тому підхоплюють її інші, співають, а заразом замінюють деякі слова словацькі на наші так, що пісня зразу чисто словацька, стає словацько-українською, а відтак зовсім українською.

Ось наприклад:

„Малам сой милого годзинаря,
Што робил години пред цісаря,
Як зачала годзина биц,
Мала я милого, юж не мам нич.
Мала я милого фуярoша,
Што робил фуярки до Варoша
На фуярі ду-ду-ду-ду,
Мала я милого, юж не буду.
Малам сой милого коминаря,
Впав він мі з комина до Дуная,
Лапайце го, тримайце го,
Заплаце драпачку піля него."

або инша:

Фраїречко моя, под ня випровадиц,
Кі на нону гору, де ня мают забиц!
Кі на нону гору, на нону горичку,
Де мі мают стяти мою головичку."

Інакше пісні весільні та колядові. Вони не пореняті від чужих народів, а свої. В них мова чистійша і звичаї оспівані не чужі, а рідні. Ось приміром пісня, яку співають при вінкоплетинах:

„Встала Марися рано,
Ще раньше, як свитало;
Почалася журити,
Же ніт з чого вінця вити.
Пришов к ней Васильку єю:
— Не журися, Марисенько,
Мам я талярок битий,
Куплю віночок витий.
Ой мам я і червений,
Куплю вінок зелений;
Такий он буде красний,
Як місячейко ясний,
Такі на нім листочки,
Як на небі звіздочки.

А коли ведуть молоду до дому молодого, співають:

„Збирайся, Марисю, з нами,
Бер шубоньки з лисами,
Корсетик вибиваний,
Кабатик з гальонами,
А запаcочка шляиська,
Вшитка жиправа панська."

Загалом весільні пісні змістом дуже гарні. Ось наприклад:

Подумай, Марисю, собі,
Ци не жаль буде тобі,
Од пaнянoчок одстати,
Межи невісти пристати.
Подумай, Марисю, собі,
Ци не жаль буде тобі
Той жовтой косоньки,
І дівоцкої подобоньки.
Юж єм собі подумала,
Же не буду жалувала,
Де ся косонька діла,
Ци в поле полетіла,
Ци на дубоньки сіла,
Ци ся в гомелку*) звила.

*) Гомелка, гомля — обручик, що на нього звивають волосе під хусткою.

В піснях сих висказується любов матери до дочки і дочки до матери, жаль і тугу при розстанню. Приміром:

Повинбивай матко клинці,
Де вішала Марися вінці,
Най ти не заважают,
Най ти жалю не додают.

Мати з домашними співають:

„Вернися, Марисю, верни!
Наша, Марисю біла,
Де-жесь нам залетіла?
Залетілась між гуси,
Там привикати мусиш.

Молода завсіди ховається і просить батька, щоб не пускав зятя до себе:

„Ей, татоньку-душенько,
Заперай воротенька,
Не допущай зятенька."

Таксамо чисто народніми, нашими не позиченими в других, треба вважати й колискові пісні. В них співається про дитячу невинність, про материну любов до дитини, про будучину дитини в пізнійшім віці.

Як бачимо вже з наведених пісень, ці пісні і мовою і змістом гарні. Коли порівнати мову сих пісень з теперішньою мовою Лемків, то богато слів, які приходять у пісні, тепер вже не вживається. З того можна догадуватись, що ті пісні дуже старі. „З пісні слова не викидають", отже і слова, хоч у звичайній мові вже не вживаються, в пісні лишилися. До таких слів належать приміром отсі: замісць „журитися, тепер кажуть турбуватися, тай то замісць: не журися було-б „не журся", замісць шовковий тепер кажуть Лемки едвабний.

Хати Лемків невеличкі, низкі та звичайно чисто удержувані. Родинне життє Лемків тихе, спокійне. Діти послушні батькови та матері. В громадському житю беруть участь тільки газди. Десятники скликають їх на раду в ріжних громадських справах. На таких сходинах відбувається і громадський суд. Він є неначе першою інстанцією, на якій судять всі справи громадян. Тільки, коли громадський суд не задовольнить Лемка, він удається до повітового суду.

Щодо звичаїв Лемків, то вони в головнім такі як і скрізь на Україні, та всетаки є деще й відмінного. Передвсім нема в них ніяких спільних забав, отже нема в них і так загальної в нас вечерниці „гаївки". Перший день Великодня обходять вони тихо по своїх хатах. „В той день усі спочивають і я хочу мати спокій" — каже Лемко. Другого й третього дня вже веселійше на селі. Одні до других ідуть у гостину; дають собі писанки; співають; обливаються. Весело обходять Лемки празники. Перед празником це звичайно „прсагнар" до знайомих і свояків на інші села і просить на празник. Гості приходять в день празника до церкви, а по Службі Божій беруть їх свояки і знайомі до себе в гостину. Господар не пускає гостий; задержує їх на попрасничє; лишаються вони і на третій день. Відходячи, пють ще на здоровлю господарів по чарці. При празниках, як і в інші великі свята буває в селі й музика, яка складається з одного або двох „гудаків" (музикантів) на скрипках і „гуслях (скрипках) і одного на басі. Є в селах і свої музики, та найбільше грають Цигани. Танці є ріжні. Танцюють: козака, коломийку, польку, штайпира, мадяра; найбільше парадним танцем є так званий „обертак". Він дуже одинцький і легкий: іде пара за парою; стають при музиці; парібок співає якусь пісню, а потім пари обертаються на місці в один і другий бік.

Дуже святочно боходять родинні події, як от хрестини, весілля та похорони. По похоронах зараз або в три дні або тиждень опісля справляють поминки, потім винос, а по році „річні поминки".

Вечерниці у Лемків меньші ніж на долах, бо хата від хати на Лемківщині далеко і сходяться тільки молоді з найближчих хат.

Одяг Лемків короткий, бо сього вимагає життє в горах. Більша часть Лемків носить „чугу": се плащ з довгою пелериною через плечі, на якій є тороки. Чугу вони дуже рідко вбирають на рукави, які ціле життя зашиті і служать тоді замісць кишень. Штани у Лимків беруться на другі і є вишиті синіми, а часом і червоними суконними пасками, при штанах все дуже довгий, пуговицями прикрашений ремінь, яким можна оперезатись два і три рази. Мають Лемки також й камізельки, так звані „лейбики" із синього сукна з гузиками у два або три ряди. Капелюхи носять Лемки чорні, круглі з широкими задертими догори крисами. На капелюсі широка або широка стяжка з китицями, за которою парібки носять цвіти або павині пера. В зимі носять шапки, що їх можна спустити й на уха. На ногах носять, як усі верховинці, ходаки, які вони зовуть „керпцями". Жінки носять на голові здебільша білі хустки, а при роботі старші жінки носять також сині хустки з білими або жовтими кратками. У свята старі жінки носять червоні хустки. Послуговуться так, що один довгий конець через плечі свисає на долину. Дівчата не повязуються ніколи, а ходять усе з відкритою головою, з волоссєм, заплетеним в одну косу. Корсети роблять із сукна синього, червоного, або якої іншої ясної краски. Без корсета жінка в літі до роботи в поле не вийде. Спідниці („кабати") на щодень сині з білими крайками, на свята білі з цвітами. Богаті жінки мають часом шовкові зелені спідниці зі срібним гальоном долиною і їх називають „спідницями". Жінки ходять також у ходаках, та до церкви беруть чоботи („скірні") чорні або жовті. На верх беруть жінки і дівки пілку, вузку та довгу плахту, якої вживають як шаля. Жінки носять ще менту, плащ підбитий лисами. В такій „менті" мусить молода іти до шлюбу, і коли не має своєї, то позичає.

Отак пізнали ми життє і звичаї Лемків. Ми бачили, що хоч вони живуть на погранччі зо Словаками та Поляками, то всетаки вони заховали богато давніх наших звичаїв. Польським впливам вони майже зовсім не піддаються; зате більше піддаються впливам словацьким. Передвсім словацька пісня і мова мають великий вплив на лемківську мову. З польських впливів можна би бачити тільки вплив на наголос (приписк) на словах. Ми кажемо „вода", „віця", „чолові'к". То з сильнійшим притиском вимовляємо останні части слів: „-да', „-ця', „-ві'к", а вони так як Поляки другі склади від кінця виимовляють сильнійше і кажуть „во'да, ві'ця, чоло'вік". Та мимо того і лемківське наріче має для нас велике значіннє, бо мимо чужих впливів у нім задержалось богато давніх наших слів, які тепер в інших околицях вже забулись.

Ось зворець лемківської мови:

„Бо то чує'те, єсть в нашім лісі керниця, што ся зо'ве свята вода. А зна'те ви, чом вона так зо'ве? Бо то раз коли'сь, ой, уж барз а барз давно, тому юж ані тямки ніт, — при'шли Татаре до нашо'го се'ла. Вся'дий був великий страх, бо то во'ни лю'дей брали з со'бов, села палили, худобу одбирали. Вшит'ки люде з се'ла повікали до ліса, але та зна'те, ліс наш пе'рше, як то і'ши ста'рі лю'де і мій дідо памятали, бив гет і більший і густійший. Там в лісі сідили довго, аж ту їх за'шли Великодні свята. Што-ж ту робити? — Але бив з лю'дми і пан-о'тец, барз старе'нький, — повіда'ют, же од старо'сти ся аж тряс, а сиве'нький як голуб. О'ни каза'ли па'ски попе'чи, о-святи'ли воду в тій студні і о-святи'ли ньов паску. Од вто'ди во'да то'та зо'вся свя'та во'да і види'те і'ши те'пер о'на помага, кед ко'го о'чи бо'лят."

Бачимо, що мова їх така як наша скрізь, тільки з маленькими відмінами. На ці відміни вплинуло се, що Лемки жиють уже на пограниччі нашого народу і сусідують з чужими, а то: Поляками і Словаками. Вплив словацької мови бачили ми на словах, а вплив польської на притиску (наголосі). Але бачили ми також, що богато є таких слів, яких нема ані в польській ані в словацькій, та нема й у наших! Однак, коли читаємо дуже давні наші книжки, то бачимо, що такі слова там є. Значить Лемки переховали нам їх. А сталося се тому, що Лемки як верховинці, рідко розселені, не часто зносяться з рештою народу і не можуть переглядати при переписі собі нові слова а рідко старих. І переховання значної скількости сих старих слів се їх заслуга.

Рідке розселення Лемків має одначе й дуже злі наслідки. Просвіта ширится там дуже поволи. З того скористали наші вороги й післали там своїх агентів, щоб ширили русофільство. Темні села дались тим агентам піддурити і нині Лемківщина се найтемнійша часть Галичини. І нічого дивного, що богато їх далося збаламутити царославним агентам.

Однак тепер змінилося й на Лемківщині на ліпше. Просвіта і там робить своє і москвофільство паде, а на його місце ширится правдива свідомість народу. Тепер є вже богато свідомих сіл на Лемківщині, які знають, що ми самостійний, окремішний нарід. А прийде час, що всі вони пізнають, що правда по стороні тих, що кажуть: Ми самі собі пани, а нічиї наймити, земля наша рідна наша земля, а більше нічия, і тільки ми маємо з неї жити, а не чужинці; все одно чи ті чужинці Москалі чи Поляки. Правда мусить побідити!

—o—

ЛЕМКІВСЬКІ ПІСНІ ПРО АМЕРИКУ.

1.

Добрі тим женатим у той Гамериці,
По тяжко не робят, мают добре жиcе,
Мают добре жиcе, зем під землью ходят,
Пошці зем, пошці зем, пошці сиви скали.
Як хробачки мали, як хробачки мали,
Што ім за халапом ясно світло горит.
Ясно світло горит, Англик му гуторит.
Взадуй по Гунгаре, бо та ниш не болит!
Не болит ня глава, ані ножки мої,
Лем мі з рук кров тече, хто мі їх загоїт?
Хто мі їх загоїт, кед ту ніт доктора,
Загоїт мі жена з тамтой страни моря.

2.

Кед єм шов з Гамерики до дому,
Не повів єм, милий Боже, нікому,
Лем повів то дівчату одному,
Же я іду з Гамерики до дому.
Кой єм ше шов з Гамерики на шифі,
Збивали на штири ряди клинки —
Шифкапітан бере канав, набиват,
Не бойтеся, мої діти, я при вас.
Як би ми ся, шифкапітан, не бали,
Кой вам жени, діти в краю достали.
Котра двоє, котра трое діти ма,
Бо так тлам гине і нарікат із німа.

3.

Подуй, вітре, подуй по ярі пшениці,
Подарав, пане Боже, няня в Гамериці.
Няню мій, няню мій, сивий голубе,
Хоц ми ші ідет божке, як ми не буде.
Цвит, дівонько моя, сет Панбіг на небі.
Сет Панбіг на небі, даст воловьки тобі;
Сет Панбіг на небі богатий, богатий,
Даст він ті воловьки рогати, рогати.

ПОКЛИК

до всіх, що походять з села Богатківці, повіт Підгайці, і до всіх тих, що походять з села Ласківці, повіт Теребовля.

Я отримую листи з Чехів, в котрих двох наших інтернованих просить о скору поміч. Нас тут в Америці найдесь значне число з обох сіл, отже думаю що невідмовимо їх просьбі. В кого щире серце і хоче помочи одному й другому, так прошу посилайте в регістрованих листах під назвиском: Ivan Kryskiv або Дмитро Вавряк (Петро). Хай кождий се поратує свого героя. Громада по нитці, а бідному сорочка. Кождий, хто їм поможе, отримає відповідь з подякою. Адрес до обох один, Kryskiw Ivan, Dmytro Warryk, Cz. divizni zbrojnice cz. 6, Udolni ulice 65, B'rno I, Czecho. Slovakia, Europe.

Коли хто бажає близших інформацій, так прошу голоситись листовно до мене, а я буду радий кождому відповісти. Thomas Kachur, 331 E. 14th St., New York City, N. Y.

ЗАРЯД УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В НЮ ЙОРКУ

відчинив

КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА

як вищий курс (5-ту класу) сеї школи **для української молодежи з гай-скул і каледжів.**

Виклади будуть **кождої пятниці о годині 8. вечером** в салі 3 „Народного Дому", Іст 6-та вулиця.

ПОЧАТОК ВИКЛАДІВ ДНЯ 23. С. М. (ПЯТНИЦЯ)

Курс тревати-ме через три і пів місяців.

Викладати буде **д-р Л. Цегельський** історію, географію і літературу української. 46

КУРС УКРАЇНСЬКИХ СЕСТЕР МИЛОСЕРДЯ (NURSES)

„Укр. Червоний Хрест" в Америці зачав свою діяльність від основання курсу Укр. Сестер Милосердя (норсес). **Сей курс буде тревати 3 місяці, а пічнеться 25. лютого с. р.** Викладати будуть: д-р Іван Сміт, д-р Мусій Кадень і д-р Кирило Білик (по українські), а два лікарі з американського Червоного Хреста по англійськи. Крім устних викладів будуть практичні вправи в шпиталі.

Вписуватись можуть жінки і дівчата в віці від 18-го до 40-го скінченого року життя, здорові та письменні (по українськи або по англійськи). Вписи зачались в понеділок 12. лютого с. р. та будуть тревати до 25. лютого с. р. кождого дня від годин 8. до 10. вечером в домі під ч. 30 Іст 7-ма вулиця на І. поверсі.

Вступна нарада слухачок з лікарями відбудеться 25. лютого о годині 8-ій вечером в тім самім льокали.

Ціль курсу є двояка:

1) Помогти терплячим людям, хорим, каліком, а особливо нашим братям і сестрам в старім краю через виховання Сестер Милосердя, що невідмінно поїдуть в край потребі;

2) Дати хліб у руки на всякий випадок самим таким норсам. Норска всюди потрібна і в кождім краю має хліб в руках. Ні одна жінка чи дівчина не може знати, чи знання норски не стане їй колись в пригоді.

Тому користайте з нагоди і вписуйтеся громадно на сей курс, — а поможете і страдальцям і так само собі. 44,46

В БРІДЖПОРТ ФАБРИЦІ ПОЧУВАЄТЕ СЕБЕ НАЧЕ В ДОМА.

ФАБРИКА WARNER BROS.' Є ІДЕАЛЬНОЮ РОБІТНЕЮ ГОЛОВНО ДЛЯ ЖЕНЩИН. — ДОБРА ПЛАТНЯ, ТОВАРИСЬКЕ ОТОЧЕННЄ, ЛЮДСЬКЕ ПОВЕДЕННЄ.

Від нашого кореспондента.

Bridgeport, лютий 21, 1923.

В статті про General Electic Co. фабрику в Бріджпорт, виказано всі догідности для працюючих дівчат. Відповідна платня, товариське життя, розумна метода промоцій — підвижки платні — галі товариські, які небогато ріжняться від дійсних клюбів, все те дає вдоволення, здоровле і веселість працюючим дівчатам. Bryant Electric Co. подібно заряджена як і General Electric Co., особливо звертає головну увагу чистота і людське відношенне до робітниць. WARNER BROS. фабрику, яку звиджено минувшого тижня, нічим не уступає своєю взоровостю згаданим вже повище електричним фабрикам.

Підприємство отсе є власністю БРАТІВ ВЕРНЕРІВ, яких рідня еще 1874 р. основали були в Ню Йорку фабрику корсетів, а в р. 1876 перенесли до Бріджпорт. В р. 1894 фабрику поширено; в 1907 р. знова безмала подвійно побільшено, а в 1914 р. зросла до теперішної величини — себто обємом 444,998 кв. ф. Самі властителі згаданої фабрики заняті тут кождого дня, а се впливає на упорядковане відносини між робітниками і усуває всякого рода несуміжности наставників і шпекулянтів.

WARNER BROS. фабрика виробляє корсети, стальки і другі приладн. Корсети т. зв. "Redfern" і "Warner Rustproof" продаються майже в цілому світі. Вони не є тяжкі, робота часто старанно викінчена з трівкого полотна, сатини і шовку. Отся праця цілковито надається для жінок, позаяк виконується на звичайних кравецьких машинах. Дівчата мають нагоду бачити цілість роботи, не так як се мається річ в механічних підприємствах. Така нагода дає спромогу робітниців в місце для відпочинку. Знане їх „Приморський Інститут" — й уковане на власности земельній фабрики. В безщеннії уміщено одинацять білярдів; на першому поверсі велика клюбова галя, бібліотека і купелі; на другому саля товариська, яку поміщать до наймение 400 осіб. з театральним підвищенням; тут відбуваються танці і всякого рода товариські забави; третій поверх має кімнати на всілякі инші потреби. Згадана будівля є призначена виключно для наших робітниць; — се щоб так сказати є їх власностю. Вони самі заряджують забавами, тут устроюють весілля і другі торжества. Не можна замовчати і про те, що в день отворення "Seaside Institute" присутними були Президент і д. Клівленд.

„Головною задачею у нас є пошана самостійности нашого робітництва. Ми не вмішуємось в їхні справи. Вони без нашого впливу укладають свої інтереса. Однак ми готові служити їм радою кождого часу і на кожде бажання. Наша Спілка була першою поміж фабриками сего краю, які постарались для своїх робітників о місце для відпочинку. Знане їх „Приморський Інститут" ...

У нас нема офіціяльних репрезентантів фабричних, які рішаюць условини праці. Звичайно в питанню платні і годин праці практикується так, що скликуються засідання з працюючого робітництва і вони обговорюють і часто навіть рішають справу своїх домагань. Такі засідання відбуваються часто і усувають всяке напруженнє і незрозумінне поміж відділами а робітниками.

Тут заняті робітниці всілякої народности: є тут Мадярки, Італійки, Словачки, Югославки, Польки, Литовки і т. д. Побіч фабрики корсетів, тут виробляється також паперові скринки; є також і металева фабрика; робітниці отже мають спромогу займатись працею після своєї можности і охоти. З сом робітниця має нагоду змінити рід праці.

Mr. Warren, говорячи про заряд фабричний Братей Вернерів, сказав в кінці:

„Ми є незвичайно толерентні згдядом приватних інтересів нашого робітництва".

Щоб твердженне отсе не було без доказу — одна з працюючих дівчат добавила:

„Ми почуваємо себе в фабриці Warner Bros. наче в дома. Тут єсли заходить потреба, можна опустити працю кождого часу, а повертаючи, робітниця мало коли стрічається з відмовною відповідю."

ЯК ПРИНЯТО ПРОМОВУ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА У ВАРШАВІ

Лаються між собою польські партії, хто з реакційного, хто з демократичного анімушу стріляє на вулиці серед юрби, спасає Річпосполиту кожен в інший бік. В одному лише одноцігідність ідеальна: „Польща не сміє сходити зі свого „моцарсвого" становиска, а тому не сміє випустити зі своїх обіймів „національних меншостей" всеодно, чи хочуть, чи не хочуть вони того". Ідеально одностайний фронт.

Говорить у соймі Підгірський із українського волинського соймового клюбу: „Високий сойме!" — Маршалок перебиває: регулямін дозволяє вживати лише польську мову. Підгірський говорить далі „з руска по польску". „В імені населення Волині. Підліся, Холмщини..." — Великий рев на салі. Як це? Холмщини? Старинно-польської даєльніції? Голос людовця: „Тут не російська дума!". Інший голос: „Чи пан єст росіянінем?". Але Підгірський говорить далі... „змаганням населення... самостійна українська держава... рахуючися з істнуючим станом готові до співпраці з польським народом під умовою..." — Рев на салі. Патріотичний голос „Жадних варункуф"!.

В КРИМУ

В „Ізвєстіях" директор управління по охороні природи Криму, Розанов, пише: „Ліси Криму, які віддавна дуже пильно зберігали, як резервуари вохкости, які давно визнано доохоронними, вирубані наперед на 60—70 літ. Тепер, коли їх переведено на „самоокупаємість" їх вирубують ще більше безстримно, не рахуючись з жадними правилами лісової господарки. Лісова сторожа скорочена до мінімума. В результаті кольосальна площа соснового лісу на полудневому березі згоріла. За два роки було 16 великих лісових пожарів. На очах пересихають один за одним гірські жерела. В 1921 р. перестав Масандровський водопад, який давав воду цілій Ялті й біля неї вирубано всі ліски й багато парків.

По довгій і тяжкій недузі упокоїлась в Бозі в середу, 21. лютого 1923, о год. 6.30 вечером.

РОЗАЛІЯ З СЛИВИНСЬКИХ КАШТАНЮКОВА

жена головного рекордового секретаря Українського Народного Союза.

Похорон відбудеться в СУБОТУ ДНЯ 24. ЛЮТОГО 1923, о год. 2. пополудни з дому жалоби 77 Морріс Стріт, Джерзи Сити, Н. Дж., на місце спочинку Голі Крос Семетері, Арлінгтон, Н. Дж., і на нього прибиті горем муж і син просять всіх приятелів і знакомих до ласкавої співучасти.

Іван і Богдан О. Каштанюки.

ДОПИСИ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Концерт Т-ва Укр. Молодежи в Нюарку.

В сю пору панує в Нюарку епідемія представлень та балів. Що суботи, чи неділі у нас публика дістає все одну і ту саму страву — представленнє і баль до пізної ночі. Закраска і смак того всего є завше ті самі. Представлення все представляє сельське життя, де бачиться патлатих і вусатих — подібних до австралійських каннібалів — мужиків, карикатуру жида, зраджену дівчину, панича, пиятику, бійку, тай т. п. А на захвалюваних балях атмосфера все однакова також: хмари диму, хоч сокиру вішай, нудне повітря, мішанина мов, та всевдо американська молодіж, „як пяцькі, „вишпартована", далеко поза північ виробляє ногами всякі викрутаси. От і характеристика прояви нашого культурного життя в Нюарку.

Щоби нашому громадянству в Нюарку дати малу відміну, щось нового, Т-во Укр. Молодежи рішило влаштувати в суботу 24-го лютого порядний концерт. Правда на саму згадку „концерт", наш чоловік зараз чомусь тратить навіть охоту слухати про то. Має якесь упередження до концерту. Він велить іти на представлення й добре пореготатися з аматорів, байдуже, чи то трагедія, драма, чи комедія. Можливо, що причина сьому та, що тут концерти дуже рідко устроюються, так що публика не має нагоди оцінити ваги порядного концерту; виробити собі кращий смак музики, пісні та штуки? Дискусії на сю тему автор сеї статті нераз чув. І коли дійсно така причина недоцінювання концертів, то всі, що плекають подібні переконання, вкоротці пізнають свою похибку. Молоде Т-во, яке одну зі своїх цілей має плекання пісні, музики і штуки, буде старатися доказати Нюарчанам що з концерту публика може винести далеко більше враження, задоволення та утіхи, ніж із звичайного представлення.

Плянований концерт має бути дебют Т-ва Укр. Молодежи в Нюарку, тож варто дещо згадати про програму його. Після концертового комітету, програма є обширна і ріжнородна. Більшу часть точок пописів виконувати муть молоді, талановиті сили Т-ва, про яких позволю собі дещо спімнути. В першу чергу взяти наприклад товариську Симфонічну Орхестру. Орхестра складаєсь переважно з молодих музикантів, і проваджена молодим дірігентом Романом Кузьмою. На концерті орхестра виконає кілька трудніщих овертур і вязанку українських мельодій. На тім місці варто піднести факт, що симфонічна орхестра між Українцями є рікостю, тому ми повинні бути думні зі свойого здобутку.

Несподіванкою для нашої публики буде виступ п-ни Олі Тимкевичівни, Оля, щойно чотирнадцять літна дівчина, володіє надзвичайно гарним голосом. Автор статті був зачудований чуючи перший раз її голос. Рівнож инші компетентні одиниці похвально виражуються про неї — ворожать світлу будучність. Пишучи сі слова чоловік мимоволі одушевляється, що між нами є такі зірки — так много обдарованих таланом молодих людей. Лише сумно, що ми не доцінюємо, не піддержуємо їх в їхніх змаганнях, так що многі пропадають, або відходять до чужих народів.

Мирон Тимкевич, старший брат Олі, котрий також є надійний скрипак, виступить з кількома скрипковими солями, які звичайно випадуть найлучше.

Деякі композиції на фортепян будуть виконані молоденькою пяністкою орхестри Т-ва п-ною Анною Рудою. Молоду Анну також варта піднести похвальним словом. За короткий час своєї науки, вона так опанувала техніку пяна, що вже здібна інтерпретувати трудніщі композиції. Можна сміло сказати, що колись з Анни буде перворядна піяністка.

Крім музичних і вокальних пописів, виставиться нову комедійку, дуже веселу одно актівку на тлі американського життя, яку написав оден з членів Т-та. Комедійка носить наголовок „Вічні студенти", і як вже сам наголовок вказує є сатиричного духа так, що крім лекції буде і гумору трохи.

Також новістю для деяких буде виступ квартету т. з. „Світових Співаків", які потішать присутних несподіванкою.

Мимо своїх власних сил Т-во також заанґажувало всім звісних артистів, як Михайла Зазуляка, барітона, та Юлію Шустакевичеву, сопран. Також хор Укр. Прав. Громади в Нюарку згодився взяти участь в нашім концерті, та виконає кілька гарних пісень. Як нам відомо, хор є переорганізований і збільшений під управою о. А. Гели, котрого уважають за одного з лучших дірігентів в Америці. Тому віримо, що і хор допише нашим сподіванням.

Росписуючись так над програмою концерту, треба зазначити найважнійше чому устроюється сей концерт. Отже ціль концерту є післати весь дохід голодуючим студентам в Европі. До Т-ва з Европи приходять роспучливі листи, в яких доносять нам, що студенство страшенно бідує. Віримо, що Нюарське громадянство відчує нужденне положення своїх братів за морем тай громадно прийде загостити на сей концерт. Тим вони досвідчать дві гарних користи: поможуть бідним студентам і зазнають задоволення з концерту.

Ми. Пе.

ЗАКИНУТИЙ.

(Нарис з життя Придніпрянця, збігця в Египті).

Закинутий, забутий і так далеко відмежований від своєї Батьківщини, він щодня, понурившись один блукає по широких просторних пекучих єгипетських пісках. З дня в день він швендає і поміж розкиданими рядками польм, які призвичаїлись своїм життям тут на пісчаних кучугурах. Блукає він часто і між табунами тих двохгорбих лицарів пустинних терблюдів, котрі маячать по кучугурах і, розставивши широко ноги, жадібно щипають сухі колючки.

В день під тою невпинною спекою, що мов піч висмажувала його; а ніччю в тісних її обіймах, у яку тільки з небесної висоти блимали зірочки, він тринав у пітьмі.

Так бігло його життя...

Збентежений до божевілля, серед цих чужих, диких, сумних обставин, він часами інколи вдававсь в якусь неймовірну силу і мріями летів далеко, далеко...

Його мрії густими стаями відлітали і вечером і ніччю і днем, там десь до його рідного храму слалися...

А інколи, під час блукання, його охвачувала така сила, що він не міг рухатись далі. Але ніби зі скреготом зубів відмовляв сам собі: — „Там поляки... Там тепер москалі... Ох кати, кати!"...

Під впливом таких сумних думок, витворювалася згодом в нім якась сила завзяття, якась злібна помста. А тимчасом дні і ночі бігли, як на найбистріщих конях.

Закинутий все жив, блукаючи і цілком підляг тому німому мовчанню пекучої чужини.

— Невже то всі мої поривання, всі мої змагання так марно пропадуть? Він якби запитував нераз стоючи під тіню жалібниць пальм.

— А деж та смерть?!... Чогож вона так бариться?!...

— О! Ні!... ні... не треба мені її!...

Дайте ще хоч раз в життю дихнути своїм повітрем!...

З такими, вже повного відчаю гадками, він все блукав. А немилосерні блакитні проміння так уважно спускалися з неба і пекли й пекли його до повного відчаю. То та лиходійка ніч збирала його до себе і витискала з його всі живучі сили.

Одні тільки пальми так чинно й ввічливо зазирали до нього, ніби чикали, коли то він і котру з них та покохає...

Гриць Васько, Египет, Африка.

ПОСОЛ ЯКИМІЩАК В СПРАВІ РОЗВОДУ

Канадійський український посол Якиміщак оголосив старанно оброблений внесок в справі розводового закона в провінції Манітобі. Покищо закон розводовий признає чоловікови, бо чоловік може дістати розвід коли докаже невірність жінки. Жінка-ж, щоби дістати розвід, мусить доказати опріч невірности чоловіка ще і те, що обходився з нею жорстоко, або покинув її. Посол Якиміщак домагається у своїм внеску, щоб закон однаково трактував чоловіків і жінок. Він не входить в те, чи хто є за розводом, чи проти розводу, одначе коли вже є такий закон, нехай буде однаковий для обох полів. Богато послів заявилось, що годяться з внеском Якиміщака і підпруть його.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ".